

Varočina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
leto 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 iz
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Junaki

Praznik vseh svetnikov je spomin na plemstvo in cvet krščanstva. Niso to vedno tisti, katerim postavljamo spomenike in jih proslavljamo z javnimi deli in literaturo. Pred Bogom ni vedno veliko in pomembno isto kot v naših očeh. Svetniki so junaki, ki so s pomočjo milosti vresničili in izoblikovali zamisel, ki jo je imel Bog iz vsega početka s krono stvarstva — s človekom.

Mi sicer občudujemo heroizem svetnikov, ker tam je lasno, da občudujemo, kar je velikega in izrednega — a navadno čisto pozabljamo, da so tudi oni bili ljudje kakor mi. Zunanje življenje svetnikov ni bilo v dosti drugačnih okoliščinah kot je naše. Niso bili vsi zaprti za samostanskim zidovjem. Zelo mnogi so se gibal v istih svetnih poklicih kakor jih vršimo mi. Prihajali so skupaj s približno enakimi ljudmi, kakor jih mi srečujemo. Morali so prestajati enake skušnjave, skozi katere mora tudi naše življenje. Na križpotjih njihovega življenja so stali prav tako zoperniki, hinavci, zavidi, ki so jim skušali zagreniti in uničiti življenje. Opravljali so celo iste molitve kakor jih mi molimo.

Razlikovali pa so se svetniki od nas po svoji notranjosti, ki je bila vsa prešinjena globoke religioznosti. Ziveli so iz vere. Globoka, resnična vernost jim je bila studenec, s katerim so sproti izmili iz svoje notranjosti vse nizkoto, ker so verovali v priučnost božjo. Iz vrelca vere so črpali moči v najhujših borbah in skušnjavah, živa vera je bila svetnikom dnevna hrana in ne le nedeljska, praznična sladkoba. Vera jim je bila temelj, na katerem so stali z vsem svojim bistvom, z vsemi svojimi deli in opravili.

Mogoče je navesti še druge značilnosti svetniškega življenja. N. pr. kaj je nam Bog? Pojem. Nekaj visokega, kar biva nad nami in ki nam je nedoumljivo in nedosežno. Svetnikom je Bog resničnost, sicer nevidna, toda bistveno v njihovo življenje posegajoča resničnost, ki jih spremlja na vseh njihovih potih, ki vidi vsa njihova dela in pozna vse njihove borbe in trpljenje. Svetniki so verovali v božjo voljo, ki jih z dobroto vodi skozi življenje kakor svoje ljubljene otroke. Zato so v sočloveku, kakorkoli jim je stopil nasproti, zrl vedno dragega brata, ljubo sestro, še več: Boga samega. Svetniki radi tega niso poznali visokosti, ampak ponižno službo svojim bratom in sestram. Niso poznali družabne stopnje, stanu ali razreda kadar je bilo treba pomagati trpečemu sočloveku. Pred njihovo ljubeznijo so padle razlike med »mojim« in »tvojim«, med bogatim in revnim, med sijajnim in nizkim. Niso se plašili pred zatohlostjo siromašnih stanovanj, pred raztrgano bedo, niti ne pred smrdečimi ranami: Le eno so videli v človeku: podobo božjo.

Kaj je nam življenje? — Vrsta dni, ki jih presanjamo. Tretjino jih presanjamo s spomini na preteklost. Tretjino z upi na bodočnost in tretjino v upanju in strahu nad tem kaj utegne še priti nad nas. Svetnikom pa je bilo življenje delovni dan. Čas, v katerem je treba dovršiti čisto določeno, konkretno nalogo: v lastnem telesu izvojevati zmago duševnosti nad telesnostjo. Izbrusiti v neprestanem boju jeklen značaj do neomadeževane čistosti in neupogljive odločnosti. Pri dobiti si brezkompromisno moralno silo in ne prestopiti zoreti v čednosti. Svetniki niso nikdar otroci preteklosti, ampak so vedno s pogledom obrnjeni v svoj čas in bodočnost. Oni ne hvalijo »lepih nekdanjih časov«, ampak se vprašajo: Kaj morem jaz v tem trenutku storiti za kraljestvo božje, kako morem najbolje izpolniti božjo voljo.

Kaj je za nas večnost? Morda neko temno, negotovo vprašanje, ki mu gremo deloma rado-vedno, deloma brezbržno ali skeptično, a v vsakem slučaju več ali manj nepripravljeni nasproti. Za mnoge je posmrtnost le temna zijajoča praznina... Božjim svetnikom pa je bila posmrtnost cilj vsega življenja, edina trudov in bojev vredna prava domovina. Posmrtnost je bila svetnikom kraj edinega, resnično neusahljivega veselja, zato so šli mimo radosti sveta kakor slepi in hromi. Bile so za nje brez mikta in brez vrednosti.

Duševno življenje svetnikov je bilo toraj zelo različno od našega. A vsakdo bo priznal, da je bilo to življenje velike moči in izredne polnosti. Tega, v Bogu zasidranega življenja manjka moderni krščanski družbi, v katero se je vneslo neverjetno veliko mehaničnega, nedeljsko-prazničnega, kar se natika in odlaga po potrebi kakor praznična obleka. Krščanstvo, ki je pripravljeno na vsak kompromis z duhom sveta, s plehko frazo ki je v modi, s histerično senzacionalnostjo, tudi z lažjo in mamoznim — ali je to še krščanstvo? Kako neizmerno daleč je od vsega tega resnično krščanstvo, kakor ga nam kažejo svetniki, ki ga niso uporabljali za figovo pero, ne za amulet ali talisman, ampak so s svojo krvjo in življenjem stali za slednjo božjo resnico.

Mi občudujemo svetnike. A smo tudi mi poklicani v njihovo družbo. »Odrbal nas je, da bi bili svetli« (Efež. 1. 4.) Kdo ne čuti, koliko bo treba še izžgati iz sebe in družbe, v kateri smo, da bomo vredni družbe svetnikov!

Zakaj volijo koroški Slovenci krščansko socialce

Nemški »Freisinn« na Koroškem razkrinkan — Kulturni boj

Celovec, 31. okt. d. Silno jasno luč prinaša avstrijski volivni boj v razmere na Koroškem. Nepriznani smo dobili v roke dokaz, da je nemški »Freisinn« smatral vse obljube, ki so bile dane koroškimi Slovencem, samo pesek v oči inozemski javnosti, v resnici pa ni mislil niti ene izpolniti; da, izkazalo se je celo, da smatra »Freisinn« tisto stranko, ki bi hotela le malo kaj ublažiti narodne razmere na Koroškem, za »izdajalico Koroške«.

Za volitve 9. novembra so koroški Slovenci sklenili, da gredo samostojno v volivni boj. Upoštevali so razmere v državi, v kateri se vrši že volivni boj kot kulturni boj, so sklenili, da svojih glasov za državni zbor, v katerega itak ne morejo voliti svojega poslanca zavoljo previsokega količnika, ne bodo porabili za štetje glasov, kar itak dosežejo pri volitvah za deželni zbor, ampak da jih bodo dali stranki, ki stoji na istih versko-kulturnih načelih in ki v svojem volivnem oklicu naglašajo, da hoče Slovence varovati njihovo jezikovno in narodno posebnost zdaj in vsigdar in da bo za njihov duševni in gospodarski procvet enako skrbela kakor za nemško prebivalstvo dežele. S tem sklepom so hoteli koroški Slovenci pokazati svojo politično zrelost in svoje razumevanje za težki kulturni položaj v državi, ker jim iz narodnih in verskih ozirov ne more biti vseeno, kakšna vlada bo vodila Avstrijo, in bi ne hoteli na sebi nositi očitka, da so jim razmere v državi, v kateri živijo, brez brige.

Jedva je izšel volivni proglas koroških Slovencev, je nemški »Freisinn« padel po nemški krščanski socialni stranki, čes, da je sklenila

z jugoslovansko orientiranimi Slovenci volivni pakt, kar pomeni izdajstvo in delitev Koroške na dva dela.

V svojem sovraštvu do Slovencev nemški liberalci, združeni v Schobrovem bloku, niso opazili, da je krščanska socialna stranka v svojem volivnem oklicu glede Slovencev samo to ponovila, kar je koroški deželni zbor že dvakrat obljubljal Slovence, leta 1920 in ob desetletnici plebiscita z istimi besedami dne 10. oktobra 1930 ob pritrjevanju vseh nemških poslancev, tudi Landbunda, Velenencev in socialnih demokratov.

V odgovoru na napad nemškega »Freisinn« naglašajo krščanska socialna stranka, da je dvakratno obljubo deželnega zbora dobesedno ponovila. Nato odgovarjajo glasilo »Freisinn« »Freie Stimmen« od 30. oktobra značilno. Komentira namreč obljube deželnega zbora v zmislu besed, ki jih je 10. oktobra govoril deželni glavar dr. Lemisch: »V jezikovno mešanem ozemlju naj se vsi zberejo k enemu izravnaneemu kulturnemu ozemlju, ne da bi se morala volja velike večine ukloniti pred neupravičenimi zahtevami male manjšine.« V ta namen naj bi služil dne 11. oktobra v koroškem deželnem zboru sklenjeni »kulturni urad za Slovence«.

Tega komentarja so se koroški Slovenci zelo razveselili. Sedaj je jasno, da so slovesno dane obljube deželnega zbora za »Freisinn« bile samo fraza, samo goljufija javnosti, v dejanju pa je namen v slovenskem ozemlju ustvariti eno izravnano kulturno ozemlje, to se pravi: neupravičene zahteve male manjšine se mo-

rajo ukloniti volji velike večine, to je: zavodni Slovenci se morajo ponemčiti in v to naj služi kulturni urad.

Če bi taktična volivna poteza koroških Slovencev ne prinesla drugega uspeha, je že ta uspeh silne važnosti. Razkrnil je v vsej nagoti prave namene nemškega Freisinna s koroškimi Slovenci: ne skrb za jezikovno in narodno ohranitev koroških Slovencev, ampak njihova asimilacija je namen, tako je sedaj javno pribito.

Koroška slovenska stranka ima sedaj prvo zadoščenje, da svojih glasov za državni zbor ne pusti neporabljenih, ampak z njimi krepi stranko, ki po njenem volivnem proglasu sodeč ne soglašajo z asimilacijo koroških Slovencev, ampak iz ozirov na nemško manjšino hoče kreniti na pota krščanske pravičnosti napram slovenski manjšini na Koroškem.

Se drugo posledico sklepa koroških Slovencev naj omenimo. Socialna demokracija vedno poudarja svoje internacionalno stališče v narodnih vprašanjih. Sedaj je tudi ta pokazala svoje pravo lice. Enako kakor nemško-socialni »Freisinn« napada krščansko socialno stranko, kateri hočejo koroški Slovenci iz lastnega nagiba dati svoje neporabljive glasove. Tudi to je dobro, da vemo, da tudi socialna demokracija, koje zastopnik je kot predsednik deželnega zbora 10. oktobra letos govoril besede znane obljube za koroške Slovence, ne misli iskreno, ampak zahrbtno odobrava raznarodovanje Slovencev.

Ni se pričakovalo, da bo navaden sklep koroške slovenske stranke prinesel na mah toliko jasnosti v razmere na Koroškem!

Potresna katastrofa v Italiji

Veliko mrtvih in ranjenih — Porušena mesta in vasi

Milan, 31. okt. as. Središče potresa, kopališče Senigallia, nudi žalosten pogled. Ceste so napolnjene z ruševinami. Preko sto hiš se je porušilo. Mnogo jih je pa nerabnih za stanovanja, toda tudi mnoge nove stavbe so mnogo trpele.

Rim, 31. okt. AA. Po vesteh, ki so prispale davi iz potresnih krajev, je v Senigalliji samo 10 mrtvih in ne 20. Ranjenih je 275 oseb, od njih 23 hudo. V Anconi so mrtve tri osebe, ranjenih pa 52. V sami Anconi se ni podrla niti ena hiša, vendar so popokali vsi zidovi. V Pesaru in okolici je 24 ranjenih. Povsod je potrebna energična in hitra pomoč.

Vzgojne metode v Julijski krajini

Zanimive opombe irancskega lista

Nice, 31. okt. fr. Umor učitelja Sottosantija v Vrhpolju je vzbudil vsestransko ogorčenje zanimati tudi po francoskem časopisu. »Le Petit Niçois«, ki si je vsled svojih objektivnih raziskovanj o položaju italijanskega fašizma pridobil slovesno dobro informiranega lista, prinaša v svoji zadnji številki med drugim tudi sledečo opazko: »Mi seveda z ogorčenjem zavračamo sredstva, ki jih uporabljajo nasprotniki fašizma v svojem boju. Umori so nemoralni čini in stvari ne pomagajo. Vendar se nam pa ne zdi umestno, če italijanski listi v svoji upravičeni jezi nad umorom samim postavljajo učitelja Sottosantija za mučenika in za zglednega solnika. Po naših informacijah, ki so točne in ki izvirajo iz krogov tukašnjih emigrantov iz vipavske doline, je nečloveško ravnanje učitelja Sottosantija s slovenskimi otroci bilo obče znano tudi fašističnim oblastem. Če so slovenski

otroci govorili med seboj slovenski, jim je jetični učitelj pljuval v usta. Ko so se stari pritožili na pristojno šolsko oblast, so bili zavrnjeni, čes, da sovražijo italijansko solo in kulturo. Nadalje je bilo znano, da imajo italijanske učiteljice v slovenskem Primorju za kazen v navadi — zbadanje jezikov. Tako je dekle nekega izseljenca izpovedalo, da je tudi njihova učiteljica imela navado zboti jezik s šivanko ali pletilko, če je katera le črhnila slovensko besedo. Ko smo jo vprašali, zakaj tega ni očetu povedala, je dekle odgovorilo, da se je bala, da bi učiteljica tudi nje ne zbadala s šivanko.

List pristavlja, da so umori vse graje vredni, vendar ni čudno, če tako kulturne vzgojne metode izsiljujejo mukotrpno ljudstvo do nepremišljenih činov lastne obrambe. (»Slovenec« prinaša to novico z vsemi pridržki o verodostojnosti priobčenih dejanj. — Op. ur.)

Kraljevska dvojica prispela v Sofijo

Velikansko navdušenje ljudstva — Pravoslavni blagoslov novoporočencema

Sofija, 31. okt. AA. Bolgarska agencija javlja, da je bolgarska kraljevska dvojica prispela ob 10 v Sofijo. Ko je posebni vlak, s katerim sta se vozila kralj in kraljica, privozil na postajo, je zasvirala godba obe narodni himni. Kralj je stopil iz voza v generalski uniformi; oba, kralj in kraljica, sta bila jako dobre volje. Ko sta se pojavila, je med prisotnim občinstvom izbruhnili orkan navdušenja in burno klicanje in vzklikanje. Nato je predsednik vlade Ljapčev v spremstvu vseh članov vlade voščil kraljevski dvojici dobrodošlico. Istočasno so zagrmeli topovi v pozdrav kralju in kraljici.

Od postaje po glavnih ulicah Sofije do katedrale in kraljevskega dvora se je nabrala velikanska množica ljudi, ki je popolnoma napolnila prostor do vojaškega kordona. V dvorni čakalnici na postaji so se poklonili kralju in kraljici zastopniki oblasti in drugi odličniki, nato pa se je kraljevski par nekoliko odpočil od potovanja. Od postaje se je formirala kraljevska povorka, v kateri so bile delegacije iz vse države in ki je bila obdana od vojske in orožništva. Vso pot je bil kraljevski par predmet ovacij. Narod je navdušeno vzklikal: živela kralj in kraljica.

Navdušene množice ljudi so naraščale vse bolj,

čim bolj se je povorka bližala slavoloku pri mostu. Tam je predsednik sofijske občine z vsem odborom sprejel kraljevsko dvojico in ji v kratkem nagovoru želel dobrodošlico ter jima ponudil kruha in soli. Kralj Boris se je zahvalil s kratkim govorom.

Povorka je nato krenila dalje po ulici »Kraljice-matere Marije Luizce«. Velika množica vojšta in orožništva je komaj vzdrževala red, ker je navdušena množica neprestano pritiskala in grozila prebiti kordon. Navdušeni vzkliki niso hoteli utihniti.

Ko sta kralj in kraljica prispela pred katedralo, sta dobila blagoslov. Medtem ko sta šla v cerkev pa so zvonili vsi zvonovi. Med cerkvenim obredom so nad mestom in nad katedralo letela letala v eskadrilji in njih formacija je tvorila začetno črko kralja in kraljice. Po končanem obredu je kralj izvršil pred kraljevim dvorom pregled žet.

Vsi bolgarski metropolitni v zlatih oblačilih in z zlatimi kronami na glavi so pred cerkvenimi vratmi sprejeli kraljevski par, ki je došel tja točno ob pol 11. Vidinski metropolit Neofit je pozdravil kralja in kraljico v prisrčnih besedah. Na obeh straneh cerkvenih vrat so stale beloblečene dedice in špalir gardistov. Nato so kleriki stopili

v cerkev, za njimi pa kraljevski spreved. V cerkvi se je vršil nekaj poročni obred, toda brez izmenjave prstanov. Metropolit jima je položil na glavo zlate vence. Metropolit je nato ponudil kralju zlat bokal vina, ki ga je ta deloma izpil in nato dal kraljici. Nato sta se vsedla kralj in kraljica na mramorni prestol. Metropolit je tedaj imel ganljiv nagovor: dočim je zunaj topništvo oddalo 101 strel.

Po teh obredih so bolgarski podaniki izročili kraljevskemu paru svoje čestitke. Točno ob 12 so bili obredi pri kraju. Spreved je zapustil cerkev ter se podal v kraljevo palačo.

Pomilostitev

Sofija, 31. okt. as. Prvi korak kralja Borisa po njegovi poroki je bil podpis ukaza, po katerem pomilošča oziroma zmanjša kazen 1156 navadnim kaznjencem in pa 413 vojaškim kaznjencem.

Pangalos aretiran

Atene, 31. okt. AA. Generala Pangalosa so aretirali. Uporniški pokret je popolnoma udušen. Atene, 31. okt. AA. Aretacija častnikov, ki se je izvršila v zvezi s Pangalosovo zaroto, kakor tudi aretacija drugih sumljivih oseb, se vrši še nadalje. General Pangalos je zoprt v posebni celici. Ko so ga prijeli, je izjavil, da se nikakor ni udeleževal tega pokreta in da sploh ni umešan v njega.

Sodelovanje agrarne in industr. demokracije

Praga, 31. okt. as. Danes se je končala konferenca mednarodnega agrarnega urada. V svojem zaključnem govoru je predsednik dr. Hodža izjavil, da je dosegla konferenca sodelovanje agrarne in industrijske demokracije. Nato so zborovalci počastili mrtve kmečke voditelje Stamboljskega in Radičeva. Nadaljnji rezultat konference je, da se je našlo stališče za nadaljnja pogajanja glede žitnega izvoza in uvoza.

Nov parnik

»Kraljica Marija«

Belgrad, 31. okt. AA. Angleška paroplovna družba Royal Mail je obvestila naše faktorje, da se bo predaja velikega luksuznega parnika »Kraljica Marija« izvršila 1. novembra v Southamptonu. Prednji bodo z naše strani razen generalnega direktorja Banjiča prisostvovali novoimenovani kapetan ladje V. Šumunković, inšpektor kapetan Mihajlo Bote in glavni komisar sveta Jakiš. Preko Zagreba in Sušaka odpotujeta te dni dve skupini naših mornarjev v Southampton, tako da bo ta ponosni brod že sredi novembra v naših vodah, kar bo za vse naše luke in za vse naše morje velik dogodek. Dasi smo bili ponosni že na svojega »Karagjorgje«, bo zdaj tudi ta novi parnik v Sredozemskem morju in na celim svetu ponosno plul pod jugoslovansko zastavo. Za prvo potovanje je predelano, so se prijavili že mnogi odlični gostje za udeležbo, tako nekateri ministri in inozemski diplomatski predstavniki.

Ameriški trg. min. v Jugoslaviji

Belgrad, 31. okt. z. Ameriški trgovinski minister Klein je napravil potovanje po Evropi ter obiskal Jugoslavijo. Obiskati hoče merodajne činitele, da se seznani z gospodarskimi in trgovinskimi razmerami v naši državi. Njegov obisk v naši državi je velikega pomena, ker so se trgovinske zveze z Ameriko okrepile in se prodaja tja velik del naših produktov.

Italijanski „Drang nach Osten“

„La felice mediazione dell'Italia“ — Po anatolskih svečanostih —
Grško-bolgarska pogajanja

Istanbul, 31. okt. as. Včerajšnja podpis turko-grške prijateljske pogodbe in protokola o obojestranskem pomorskem razoroževanju je pomenil zaključek obiska inozemskih ministrov v Angori. Madžarski minister predstojnik grof Bethlen je že sredi zapustil Angoro ter se podal preko Carigrada v Budimpešto. Pred svojim odhodom je grof Bethlen s poudarkom ponovil, da ni bilo govora o kakšni trozvezi med Madžarsko, Turčijo in Grčijo. V Atenah vlada prepričanje, da pomeni podpis prijateljske pogodbe novo dobo v zgodovini Balkana.

Svoje dni se uloga fašistične diplomacije ni čisto nič podčrtavala. Samo Vaš dopisnik je poudarjal že pred enim mesecem, da je anatolsko zblizanje poglavje, ki ga je pisalo italijansko zunanje ministrstvo. Italija je pred dvema letoma sklenila zaporedoma dve važni pogodbi, eno z Grčijo, drugo s Turčijo, ki sta z izjemo ene same točke, kot se je izrazil rimski zunanji minister Grandi, uredili vprašanje ravnotežja v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Sedaj je nesrečnica še ta točka in veriga mirovnihih pogodb med Italijo, Grčijo in Turčijo jamči za politično orientacijo novega bloka.

V Ankari se je med drugimi pogodbami podpisala tudi pogodba o pomorski razorožitvi. O tej listi ne poročamo, vendar je zelo važna, ker zagotavlja italijanskemu brodom pravico v vodah vzhodnega Sredozemlja. Turčija in Grčija si obljubljata, da bosta ostali glede pomorskega brodomstva enako močni in enakopravni. Nobena država ne bo gradila kake nove ladje brez pristanka druge države. Če sedaj pomislimo, da je pogodba med Grčijo in Italijo iz leta 1928 strogo odmerila razmerje med ita-

janskim in grškim brodomstvom, potem ne bo težko razumeti, da Italija nadzoruje sedaj tudi razvoj turške mornarice.

Regime Fašista, ki so deli v tisočih žvodi po ulicah Istanbula, sam priznava, da je Italija odgovorna za prijateljski sporazum med Grčijo in Turčijo. Včerajšnja izdaja navaja tudi „Popolo di Trieste“, ki častita fašistični diplomacijo, da je s svojo „felice mediazione“ (s svojim srečnim posredovanjem) dosegla največjo zmago za mir na Balkanu. Koliko bo ta mir vreden, bo pokazala bodočnost. Diplomatski krogi v Turčiji priznavajo fašistični uspeh in obžalujejo, da se stare razmere rivalitet vračajo v Malo Azijo. S kakšnim mešanim dvomom bodo sprejeli to novico sklicatelji balkanske konference, katerim se ni sanjalo, da bo enkrat pri njih omizju sedela tudi Italija?

Fašistična diplomacija nadaljuje udeleževanje svojega diplomatskega učrta z neizprosno logiko. Komaj so se podpisale pogodbe v Anatoliji, že se govori, da bo Grčija likvidirala tudi svoja nasprotstva z Bolgarijo. Inozemska diplomacija vidi tudi v tem roku italijanskega zunanje ministrstva. Ne da bi nasprotovala temu, da se vsi želostni spori med narodi izbrišejo, ampak preveč očividno je, da je ta politika enostranska, ki bo ustvarila druge globoke razdore in prisilila del balkanskih narodov, da si tudi iščejo obrambne zaslombe proti navali, ki se očelijo pred celo Evropo organizira proti njim. Med Bolgarijo in Grčijo so nasprotstva državopravnega in denarnega značaja, da ne govorimo o žalostnih spominih, ki jih je zapustila vojna. Bolgarija zahteva od Grčije, da mora priznati 6000 prepoznano vladnih protestnih izjav bolgarskih optantov, ki so

morali zapustiti grško Makedonijo. Grčija zahteva od Solije povračilo vse škode, ki so jo pritrpeli Grki, izgnani iz Bolgarije leta 1906 in pozneje. Pogajanja so nazadnje zadela na mirno točko in razmere so postale kritične. Bolgarija je naložila visoke carinske tarife na grški uvoz, naker je Grčija odgovorila s prekinjenjem trgovinske pogodbe, kar je bolgarski izvoz smrtno ranilo. Naposled se je posredilo italijanskemu poslaniku v Soliji, da je pregovoril grškega poslanika Dendramisa in zunanje ministra Burova, da sta pristala na sestanek v Ženevi ob priliki zasedanja Društva narodov. Delegat Scialoja je imel nalogo, posredovati in je tudi uspel, da je prišlo do pogovorov med Burovom in Michalakopulosom na njegovem stanovanju. Nato so sledile zelo prijateljske izjave obeh ministrov. Pogajanja se sedaj vsrjšijo neprestano v Atenah in v Soliji. Obe delegaciji sta se zedinili, da v slučaju, da bi sporazum ne bil mogoč, prepušča odločitev ali Svici ali pa mednarodnemu razsodišču v Haag. Iz verodostojnega vira izvem, da se pogajanja bližajo srečnemu koncu. Italijanska diplomacija bo v kratkem času imela priliko organizirati prijateljski banket v Soliji. Za Bethlena bo to mnogo bolj ugodno, kot pa je bila dolga pot v Ankaro.

Atene, 31. okt. or. Bolgarski poslanik je danes obiskal zastopnika zunanje ministrstva in mu v imenu svoje vlade izjavil, da Bolgarija pristane na arbitražne predloge grške vlade. Poslanik je prosil, da bi trgovinska pogodba, katero je Grčija proklamirala s 15. oktobrom, bila podaljšana do nadaljnjega. Dobil je zadovoljiv odgovor.

Zakon o policijskih nameščencih

Belgrad, 31. okt. AA. Novi zakon o državnih policijskih nameščencih prinaša v svojem prvem odseku splošno določbo o službi.

Razdelitev

V § 1. se odreja, da državni policijski nameščenci vrše svojo službo kot organi ministrstva notranjih zadev. Delo se v policijske stražnike, v policijske agente, nadzorne uradnike, policijske straže, nadzorne uradnike policijskih agentov, zapovednike policijskih straž in šefe policijskih agentov. V prvi vrsti se dodeljujejo za službo po nadaljnjih paragrafih mestnim državnim policijskim oblastvom. Pri višjih oblastvih tvorijo posebne formacije, to je zborove policijskih straž, zborove policijskih agentov itd. Po potrebi se določijo ojačitve teh zborov. Po potrebi se dele ti zbori tudi v specialne oddelke, kakor na primer konjenice, motočelstvene oddelke, ki jim stoji na čelu njihov starešina. Stevilno stanje in vrsta policijske službe se odreja vsako leto s proračunom za vsako posamezno policijsko oblast. S proračunom se morajo sistemizirati policijsko izvršni nameščenci tudi pri takih državnih oblastvih, ki ne spadajo med mesta policijske oblasti. Na predlog šefa mesne policije mora pristojni ban odobriti drugo razdelitev policijske službe ali policijskih agentov in prav tako mora po potrebi odrediti dodeljevanje posameznim oblastvom.

Uniforma in orožje

§ 4. odreja, da mora biti zbor policijske straže enotno uniformiran in enotno oborožen, in sicer po posebni uredbi, ki jo izda ministrstvo notranjih zadev. Ta uredba obema odreja način, kako se policijski organi oskrbe z uniformami. Organi policijskih agentov vrše službo redno v civilni obleki. Vedno morajo nositi s seboj svojo uradno agentsko legitimacijo in uradni znak. Uradni znak nosijo skrito in na njem je vtiščen državni grb in naslov državne oblasti. Njihovo oborožitev bo reguliralo ministrstvo notranjih zadev s posebno uredbi.

Stanovanje.

Policijski stražniki, ki niso oženjeni ali so vdovec brez otrok ali pa uradno ločeni od žene brez otrok, morajo stanovati v kasarni doličnega policijskega oblasti. Po potrebi stanujejo v kasarni tudi njihovi nadzorni uradniki. V gotovih primerih se lahko odredi tudi drugo uradno policijsko stanje v kasarni. Ostali policijski nameščenci morajo brez-pogojno stanovati v mestu službovanja in ga ne morejo zapustiti brez dovoljenja in uradne potrebe. Pri uradovanju ima vsak policijski nameščenec dolžnost, da uradovanje začne z besedami »V imenu zakona«.

Vršitev službe

Policijski nameščenci ne smejo zapustiti svoje dolžnosti brez velike potrebe, čeprav je v nevarnosti njihovo življenje. Dolžni so celo ne glede na to, ali so v službi ali ne, pomagati vsakomur, kdor je v nevarnosti za življenje, zdravje ali imetje. Pri vsaki priliki morajo storiti vse, potrebno, da zavarujejo javno varnost in red.

Policijski izvrševalni nameščenci ne morejo biti člani katerekoli društva in tudi ne pripadati kateremukoli privatnemu podjetju. Politični izvrševalni nameščenci se ne smejo baviti z drugim poklicem in s to dolžnostjo prijaviti starešini policie vseh onih članov svoje rodine, ki z njimi skupno služujejo v skupnem gospodinjstvu. Če bi bil kak poklic njihovih rodbinskih članov škodljiv interesom službe, ga starešina lahko prepove. Policijski organi ne smejo za službo sprejemati nikakršne nagrade od zasebnikov. Policijski stražniki in agenti pripravniki se ne smejo ženiti brez dovoljenja starešine. Starešina pazi na to, da v osebju ni več kot ena tretjina oženjenih. Kdor se ženi brez dovoljenja, izgubi službo.

Raba orožja

Policijski organi smejo rabiti orožje samo v tili, in to, ako na drugi način ne morejo:

1. odbiti fizičnega napada nase,
2. preprečiti fizičnega napada na življenje in zdravje tretje osebe,
3. zaradi nasilja in protipravnega odpora, na katerega natele pri izvrševanju svoje službe,
4. preprečiti beg zlikovcev ali sumljivih oseb v skupinah od več kot tri osebe,
5. odbiti napada na objekte, ki so njim izročeni v varstvo.

Pri rabi orožja morajo paziti na človeško življenje kolikor je le mogoče. Če prilika je dopuščala, morajo rabiti manj nevarno orožje, in sicer bajonet ali sabljo.

Posebno morajo paziti na to, da ne trpe ne-dolžni. Vsako rabo orožja morajo takoj javiti starešini. Niti ena družina ali odred policijskih nameščencev ne sme rabiti orožja, razen po ukazu svo-

Ustoličenje novega reis-ul-ulema

Velika slavnost jugoslovanskih muslimanov

Belgrad, 31. okt. z. Danes se je v Belgradu na svečan način izvršilo ustoličenje novega reis-ul-ulema Hadisa Ibrahim efendije Maglajlića. Ustoličenje je bilo opravljeno v Bajraklije džamiji ob 11 dopoldne. Navzoča je bila velika množica muslimanov. Delegati so prispeli iz vseh krajev naše države.

Eno uro pred svečanostjo so delegati zasedli vse prehode okrog džamije. Vsi so bili v slavnostnih oblekah. V džamiji so samo smeli le vrhovni zastopniki muslimanske cerkve. Iz Skopja je prišel vrhovni šerijatski sodnik Hamud efendija, ki je imel okrog svoje čelme privezan zlati meč iz Meke. Daje so bili razni muzejni, šerijatski sodniki iz varšarske banovine in iz Bosne, bivši minister Osman Vilović in Omerović.

Džamija je bila slavnostno urejena. V njej je bilo posebej prirejeno mesto za kralja. Reis-ul-ulema Maglajlić je prišel v džamijo ob četrt na 11. Glavni ceremonijar je bil načelnik pravosodnega ministrstva Hasan Rebac.

Ob 11 je prišel Nj. V. kralj v spremstvu dvornega ministra Dimitrijevića. Negov pohod je bil burno pozdravljen. Posebno prijetni so bili vzkliki, ko je kralj šel skozi špalir muslimanov.

Takoj po kraljevem prihodu so se pričele svečanosti. Najprej je imam Careve džamije iz Sarajeva Džemeludin Hadžihojić učil ašere. Nato je izvršil ustoličenje. Prečital je ukaz o imenovanju reis-ul-ulema in povelje o ustoličenju, in sicer najprej v arabskem, nato pa v našem jeziku. To povelje je izročil reis-ul-ulemi Maglajliću.

Ob priliki izmenjave mensure je imel reis-ul-ulema Maglajlić dolg govor, v katerem je naglasil pomen današnjega dejanja za muslimansko cerkev v Jugoslaviji, posebej pa se je ozrl na pomen 6. januarja in izrazil udanost vseh muslimanov kralju in državi. Navzoči so pri tej priliki vzklicali: »Živjelo!«

Po končanem ustoličenju je kralj čestital reis-ul-ulemi in mu podal roko. Enako je podal roko tudi nekaterim odličnim muslimanskim zastopnikom, ki so bili v bližini. Burno pozdravljen je kralj zapustil džamijo in odšel. Nato so odšli tudi člani vlade. Po kraljevem odhodu se je izvršil drugi del ustoličenja in čitanje poslanice muslimanskim vernikom.

Po ustoličenju je reis-ul-ulema v spremstvu naslednjih zastopnikov muslimanske cerkve odšel na svoje stanovanje. Popoldne je sprejemal čestitke.

Notranji boji med boljševiki

Desnico dolže zarote proti gospodarski politiki

Moskva, 31. okt. as. V zadnjem času se je pričel boj proti dosedanjim zvestim pristalcem boljševikov, in sicer proti Rjutinu, Glepkovu, Kavtanskiju in Nusinovu. Nasprotja so nastala radi tega, ker omenjeni niso mogli najti pravičnega in uspešnega sredstva za transport življenjskih potrebščin in niso mogli dobiti tekočih sredstev iz državne blaginje. Stalinova večina je v ostrem boju z gospodarskimi krivci in je radi tega tudi odpustila več profesorjev narodnega gospodarstva, med njimi Kondratjeva, Grabmana in Sužanova. Vsi ti so bili do se-

daj nesporno komunisti in zvesti člani stranke. GPU opravičuje to postopanje s tem, da so omenjeni organizirali zaroto proti Stalinovi gospodarski politiki. V zadnjem času se je tudi postopila kampanja proti desničarskim opozicijskim voditeljem. Izvestjaj se mnenja, da bodo desničarski opozicionalci prav kmalu zrušili svobodo delovanja. Ako se ne bodo strinjali z gospodarsko politiko večine, bodo morali deliti Trockijevo usodo, ki ne predstavlja po izvestjih nič drugega kakor tragičnega junaka kinopredstave.

Romunija hoče zastaviti svoje železnice

Ameriški kapital bi rad podjarnili deželo

Bukarešta, 31. okt. or. Romunska vlada se po vesteh, ki že dalje časa krožijo po deželi, peča z mislijo, da bi oddala svoje železnice, če bi zato mogla dobiti kakšno posojilo v inozemstvu. Namen vlade se živahno komentira tudi v Bukarešti. Sicer vsi politiki uvidevajo, da brez zunanjeja posojila vlada ne bo mogla izenačiti svojega proračuna, vendar smatrajo oddajo železnice kakšnemu inozemskemu denarnemu zavodu za sramoto. To bi pomenilo, tako trdijo, da je Romunija na robu propada.

Za romunske železnice se baje zanima neka francoska in neka ameriška firma, kojih imenista javnosti znani. Amerikanci čelo predlagajo, da bi se zaenkrat samo ena linija prevzela in žele pozneje celo omrežje, če bi kazalo, da je kupčija bila za ameriške finance koristna. Tako hočejo Amerikanci, v zvezi s katerimi se imenuje znani Blair, za enkrat prevzeti samo železnice v Dobrudži, kjer bi se celo zavezali zgraditi nove že-

leznice, ki so potrebne iz gospodarskega in strateškega ozira.

Finančni krogi, osobito romunska narodna banka zagovarja ta načrt, češ da bi se na ta način Romunija zuebila podjetja, ki ji ne nosi nobenega dobička. Romunija bi železnice ne prodala, tako trdijo, ampak bi jih samo zastavila. Kljub vsej opoziciji, ki je osobito med poslanci zelo močna, bo načrt najbrže sprejet v celoti.

Nadalje se poroča iz finančnih krogov, da bo Romunija zastavila tudi svoje telefone in telefonije, ter da je v to svrhu že dalje časa v pogajanjih z neko ameriško družbo »Electric Bondand Share«. Ta družba bi poskrbela obenem tudi za elektrifikacijo železniškega omrežja.

V Bukarešti se mudi tudi Behn, predsednik mednarodne telefonske in telegrafske družbe v New Yorku, ki ima nalogo najti denar pri ameriških bankah za posojilo Romuniji proti zavaritvi železnice in telefonskih in telegrafskih naprav.

na katerem so legitimisti razpravljali o Otonovi polnoletni prošlavi. Dne 19. novembra zvečer se bo vršila velika cerkvena proslava. Dne 20. novembra dopoldne se bo vršila sv. maša, katere so bodo udeležili vsi voditelji legitimistov. Popoldne pa bo demonstracijski zborovanje. Na katerem bodo legitimisti objavili svoje stališče v vprašanju restavracije habzburške dinastije.

Budimpešta, 31. okt. as. Policija je ukrenila vse potrebno, da prepreči 1. novembra komunistični pohod stranjajcih. Aretirala je komunistične voditelje in zaplenila 40.000 komunističnih letakov. Po aretaciji svojega voditelja Roneja so izvolili večeraj komunisti za njegovega namestnika Evgena Szenesa. Policija ga je danes aretirala.

Dunajska vremenska napoved. V južnih Alpah jasno, padeč temperatura. Lepo vreme.

Pravilnik o izplačevanju draginskih doklad rentnikom po o ninskega zavoda za nameščence

Belgrad, 31. okt. m. Minister za socialno politiko je predpisal pravilnik o izplačevanju draginskih doklad rentnikom pokojninskega zavoda za nameščence. Pravilnik se glasi:

1. Pokojninski zavod za nameščence dodaja svojim rentnikom na zakonite doklade tudi draginske doklade.

2. Pravico do doklad ima vsaka oseba, ki sprejema od pokojninskega zavoda invalidsko, vdovsko ali otroško rento. V kolikor se pa sprazumno ne odreja drugače, imajo tudi državni pravico na te doklade samo takrat, če tudi dotične tuje države plačuje o poleg rente draginske doklade našim državljanom.

3. a) Letna draginska invalidska renta obstopi 1. iz temelnega zneska 1800 Din, 2. iz doklade 30 Din za vsakih polnih 360 Din. Od vplačanih polnih 120 mesecev, če n jihova skupna vsota večja od 21.000 Din še stoji, 3. iz 10kratne povprečne premije, 4. iz ene šestine zneska premije.

b) Osebe, ki prejema o starostno rento, dobi povisek za 10%.

c) Za vdove znaša renta 50% od prejemkov na rento a) in b). Za enega otroka se dobi 25%, za dva 35%, za tri 40% in več 45% rente umrlega roditelja. Renta sirotam brez roditeljev znaša: za enega 50, za dva 75, za tri 85, za štiri 90, za pet in več 95% imenovane rente.

d) Najvišja računika renta znaša za invalide 3000 Din, za osebe, ki uživajo starostno rento 3300 Din, za vdove 1800, za prvega otroka brez roditeljev 1500, za otroke in za ostale sirote brez roditeljev se računa renta samo po popisu točke c) tega člena.

e) Vplačilo, na temelju katerega je računana zavarovalni čas pred 1. jan. 1919, povisuje letno računsko rento za eno šestino iznosa premije, ki odgovarja za računani čas.

5. Draginski doklade odreja rentna komisija istočasno z rentami. Proti sklepu rentne komisije se je moči pritožiti na načelstvo pokojninskega zavoda v roku 14 dni.

6. V izrednem slučaju lahko načelstvo na predlog rentne komisije, če je v dvomu, da je obstop otroka in sirote brez roditeljev ogrožen radi siromaštva, dovoli izplačilo mesečne podpore za čas 1 leta v iznosu, ki ga odreja glavna skupščina za prihodnje leto. Ta vsota ne more biti večja od 40% doprinosna pokojninskega sklada. Izredne mesečne podpore se lahko znižajo 10, 20, 30, 40 do največ 50% računске rente.

7. Pravilnik nadalje govori o pravih pokojninskega zavoda glede zaračunavanja teh rent in o njihovi amortizaciji. Končne odredbe pa se nanašajo na notranjo službo pokojninskega zavoda.

VPS o kvalifikaciji vojaških duhovnikov

Belgrad, 31. okt. m. Vrhovni prosvetni svet je danes končal zasedanje. Znova se bo sestel 13. novembra. Sedanje zasedanje je bilo precej važno. Sprejeti so bili sklepi, ki jasno kažejo, v kateri smeri razvija prosvetni svet svoje delovanje. Med drugim je važen sklep o šolski kvalifikaciji vojaških duhovnikov. Prosvetni svet se je postavil na stališče, da vojaški duhovniki ne morejo biti v prvi kategoriji, češ, da bogoslovne študije niso istovetne vseučiliškim. Prosvetni svet je sprejel in priporočil knjigo Brankovića, inspektorja v prosvetnem ministrstvu, »Psihologija«. Pisatelj v tej knjigi zanika spiritualnost in tolmači vse duševne pojave materialistično-fiziološko.

Seja magistralnega gremija

Ljubljana, 31. oktobra.

Danes popoldne se je v mestni posveovalnici vršila važna seja magistralnega gremija, kjer se je sklepalo o različnih mestnih tekočih zadevah.

Na prošnjo maloželzniške družbe se je sklenilo, odnoso dovolj, da sme družba preprekati vse tramvajske vozove v mesnih barvah, t. j. belozelene. Vsi tramvajski vozovi bodo dobili hkratu tudi mesne grbe ob straneh. Brez dvoma je to majhen napredek našega tramvaja, ki bo v novih barvah in z mesnim grbom izgledal vse impozantnejše kot pa izgleda sedaj.

Izšli sta se dve koncesiji za prodajo mleka, kave in čaja, in sicer: Lapajne Heleni na oglu Tržaške in Rimske ceste ter Miri Ferenc in Nadi Privšek. Avtopodjetniku v Šiški Carmanu Ivanu se dovoli koncesija za prevažanje pojnikov na prgi Šiška-Sv. Križ, in sicer izpred stare cerkve v Šiški po Gasliški cesti in čez železnico ter skozi Bežigrad na Dunajsko cesto in po Linhartovi ulici do pokopališča pri Sv. Križu. Končno javno se je tudi uredilo vprašanje posajalšč avtolaksijev. Posebna komisija, v kateri je sodelovala tudi policija, je rešila stvar tako, da ima stati pred glavnim kolo dvorom od 6 zjutraj do polnoči po šest avtolaksijev, od polnoči do 6 zjutraj pa trije avtolaksiji, pred Unijonom ima stati čez dan in do polnoči šest avtolaksijev, ostali imajo staljatišča pred postjo.

Mesni gospodarski urad je ugodil ponovni prošnji Pele Franje, da se zapre pot skozi Hribarjev gaj in gaj sam, to pa za o. ker so se tam kaj godile razne nedovoljene stvari. Ugodilo se je tudi prošnji Volk Marje, ki ima v najemu in oskrbuje kopalšče v mestni hiši na Jegličevi cesti, da bo plačevala samo 1200 Din najemnine na leto. Sportnemu klubu Slovan se odpiše polovica dolga za najemnine travnika ob Linhartovi ulici, sportnemu klubu Jadran pa se odpiše polovico dolguječe najemnine za tri leta nazaj za uporabo mesnega sveta v Kolesiji. Trgovcu V. Rohrmannu se dovoli pobiranje kosinja za 800 Din letno v mesnih drevoredih in nasadih.

Preureditev Tivolija

Ravnatelj mesne drevorazne g. Lap je poročal o novem načrtu mojstra Plenkica v zadevi preureditve tivoljskih nasadov, zlasti glavne promenade polt čez železnico proti hotelu Tivoli. Ta pot se bo zgradila v širini 18 metrov ter bo celo nekoliko širša kot Aleksandrova cesta, katere naraven podaljšek bo bodel preurejeni drevored. Ob straneh drevoreda se bodo podrli vsi dosedajni kostanji, mesto njih pa se bodo nasadila planine. Po sredini drevoreda bo razvrščena vrsta cvetličnih gred, vsaka dolga 16 metrov, v sredi vsake gredice pa bo mal kandelaar iz cementa, vrh njega pa luč, ki bo nudila promenadi toplo razsvetljavo. Med stranskima vrstama planin in po sredi vrstah se gred bosta dve široki poti, deloma tudi tlakovani, tako da bo promenada tudi ob deževnem vremenu mogoča.

Svojčas je imela mestna občina svojo lastno godbo, kar je bila po prevratu razpuščena, vsa godala, okrog 50, pa izročena vojaški godbi. Nekaj godal je pozneje vojaška godba mesni občini vrnila, nekaj pa jih je še ostalo v uporabi. Vsa godala so se zlat prepuštila vojaški godbi brezplačno, toda pod pogojem, da nudi godba od 1. marca do 1. septembra vsako leto po en promenadni koncert vsak teden v Zvezdi.